

G/III-00.24

**BELO POLJE - THE CHURCH OF
THE PRESENTATION OF THE
HOLY VIRGIN IN THE TEMPLE**

Protected in 1964

POSITION

Peć, the District of Peć, Diocese of Raška and Prizren

OWNER

Serbian Orthodox Church

G/III-00.24

**БЕЛО ПОЉЕ - ЦРКВА
ВАВЕДЕЊА БОГОРОДИЦЕ**

заштићено 1964.

ПОЛОЖАЈ

Пећ, Пећки, Рашко-призренска

ВЛАСНИК

Српска православна црква

*The church and the
graveyard before being
burnt down, view from
the south*

*Црква са гробљем
пре сјаљивања,
поглед са југа*

DESCRIPTION

The church of the Presentation of the Holy Virgin in the Temple, surrounded by the old and the new cemeteries, is situated in the village of Belo Polje, to the south of Peć, at the foot of the Pleš-Koprivnik mountain range, on the right bank of the River Kamenica-Sušica. An old church site on the hill Krst (Cross), to the northeast of the village, and a cave called *Careva stolica* (Emperor's chair) or *Razboj* (The Loom), to its north, can be seen in the surroundings of the village.

The earliest record of Belo Polje is to be found in the charter issued by king Stephen Dečanski in 1327.

It is believed that the present church was built between 1866 and 1868, thanks to the efforts of the archimandrite of Dečani, Kiril Andrejević, and that its construction was sponsored by the Russian tsarina Maria Alexandrovna. The church is surrounded by the old cemetery, with several stone crosses bearing inscriptions and ornaments.

The church is rectangular in plan, divided by four massive pillars into three aisles. The eastern, altar apse is semicircular inside and three-sided in the exterior. The main portal is on the western side. Another entrance can be seen in

ДЕСКРИПЦИЈА

Црква Ваведења Богородице налази се у селу Бело Поље, јужно од Пећи, у подножју планинског венца Плеш-Копривник, на десној страни речице Каменице-Сушице - окружена старим и новим гробљем. Поред цркве Ваведења, у Белом Пољу постоје старо црквиште на брду Крсту, северозападно, и пећина северно од села, називана *Царева столица* или *Разбој*.

Најстарија позната вест о Белом Пољу је у повељи краља Стефана Дечанског из 1327. године.

Претпоставља се да је постојећа црква подигнута 1866-1868, уз материјалну помоћ руске царице Марије Александровне и трудом дечанског архимандрита Кирила Андрејевића. Око цркве је старо гробље са неколико камених крстова са натписима и орнаментима или без њих.

Црква је правоугаоне основе, подељена са четири масивна ступца на три брода. На источној страни има олтарску апсиду изнутра полукружну, а споља тространу. Главни портал је на западној страни, а улаз постоји и на средини северног зида. Црква је укопана и у њу се силази неколиким степеницима.

the middle of the northern wall. The floor of the church is lower than the level of the ground, and it is accessed by several descending steps.

Longitudinal and transversal arches span the distance between the pillars, which support the vaults. The church is covered by a simple double-pitched roof. The floor was paved with stone slabs among which a sepulchral slab bearing a 14th century inscription can be seen.

The frescoes from the nave and the sanctuary were only partly investigated. It is believed that they were painted by the artists from the family of Krstić-Daskalović-Dinovski, but it is also possible that some compositions were painted by the members of the workshop of the Lazović family. Among the painted saints, depictions of Stephen Dečanski, St Sava, St George, St Demetrius, etc. can be seen. These frescoes are accompanied by donors' inscriptions.

A collection of books, liturgical vessels and icons, one of which is a 15th or 16th century Italo-Cretan icon of the Holy Virgin with the Child, is kept in the church. While the church was built due to the efforts of some distinguished locals, frescoes, icons and other liturgical objects were donated by members of guilds and other individuals, as it was documented in numerous notes and inscriptions.

Inscriptions can also be found on other church objects and on many icons. The Royal Doors bear a nine lines long text, mentioning all the donors from the village of Pištane, as well as the name of the painter Vasilije Krstić Daskalović from Galičnik. Beside the Royal Doors, the following icons and their inscriptions were catalogued and published: the Holy Virgin with the Child, Christ Pantokrator and the Nativity of Christ. It has been recorded that the church possessed 30 icons, mostly uninvestigated and unknown to public, with the inscriptions in Serbo-Slavic and Greek, but also in Turkish, written in Arabic script.

The books are also mentioned in the register of the antiquities preserved in the church: 18th and 19th century Russian printed books among them. Clappers, candleholders, analogions and about fifteen hanging icon lights made of silver and brass were recorded.

BIBLIOGRAPHY

1. M. Ivanović, *Crkveni spomenici XIII-XX veka, Zadužbine Kosova, Prizren - Beograd 1987, 397.*

*Mural decoration
and the iconostasis
before the fire*

*Зидне слике и
иконостас пре
сјаљивања*

Између стубаца су разапети подужни и попречни лукови на које се ослањају сводови, под једноставним двоводним кровом. Под је од камених плоча међу којима је надгробна плоча са натписом из XIV века.

У наосу и олтарском простору цркве су зидне слике, делом

проучене. Претпоставља се да су дело сликара из породице Крстића Даскаловића Ђиновских, али није искључена ни могућност да су неке композиције радили сликари из породице Лазовића. Међу насликаним светачким личностима су представе Стефана Дечанског, Светог Саве, Светог Ђорђа, Светог Димитрија... са ктиторским записима.

У цркви се чува збирка икона, књига и сасуда, међу којима је и једна итало-критска икона Богородице са Христом из XV-XVI века. Као што су се око подизања храма заузели неки угледни житељи, тако су и ктитори фресака, икона и осталих свештених предмета били људи из појединих еснафских удружења и појединци, о чему сведоче многи записи и натписи.

Записи постоје и на другим црквеним предметима и на многим иконама. На царским дверима је исписан дуг текст, у девет редова, у којем су побројани сви дародавци из села Пиштана и, на крају, да је зограф био Василије Крстић Даскаловић из села Галичника. Поред царских двери, пописане су следеће иконе и објављени натписи на њима: Богородице са Христом, Христа Сведржитеља, Рођења Христова. Забележено је и да се у цркви налазило 30 икона, углавном непроучених и необјављених, са натписима на српскословенском и грчком језику, али и арабицом и на турском језику.

У попису старина сачуваних у цркви налазе се и књиге, међу њима и руске штампане књиге из XVIII и XIX века, затим клепала, чираци, налоњи и кандила од сребра и бронзе, којих је било петнаестак.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. М. Ивановић, *Црквени споменници XIII-XX века, Задужбине Косова, Призрен - Београд 1987, 397.*

2. M. Ivanović, *Crkva Vavedenja u Belom Polju kod Peći i udeo skadarskih Srba u njenom oslikavanju*, Sveti knez Lazar, Spomenica o šestoj stogodišnjici Kosovskog boja 1389 - 1989, Beograd 1989, 349 - 360.
3. M. Ivanović, *Belo Polje kod Peći*, Hvosno 8, Istok septembar-oktobar 1997, 6-7.
4. M. Ivanović, *Natpisi i ornamenti na nadgrobnim pločama, ikonama i zvonima srpskih crkava na Kosovu i Metohiji XIV - XIX/XX vek*, Kosovsko-metohijski zbornik 2, Beograd 1998, 13-14, ill. 1.
5. D. Bojanić, *Transliteracija i prevod na srpski jezik devet zapisa i natpisa sa tla Kosova i Metohije, pisanih arapskim pismom*, Kosovsko-metohijski zbornik 2, Beograd 1998, 44, no. 3.
6. *Spomenička baština Kosova i Metohije*, Beograd 1999, 48.

DOCUMENTATION

Serbian Academy of Arts and Sciences'
Board for Kosovo and Metohija

CONDITION OF THE MONUMENT IN 2001

A winding field road, branching off from the asphalted Peć-Dečani road, leads to the church of the Presentation of the Holy Virgin, erected on a plateau opposite the settlement. The road is in bad condition. The church is not provided with electrical connection or the plumbing-line.

After the arrival of KFOR, and the mass departure of predominantly Serb population, the church was vandalized by Albanian extremists in 1999.

The interior of the church interior was damaged by fire. Numerous damages made by bullets can be seen on the facades. Similar traces can be noticed inside the church, as well. The most severe damages were caused by arson, which left a very thick layer of soot on the mural paintings. Parts of frescoes lost their authentic colouring due to high

2. M. Ивановић, *Црква Ваведења у Белом Пољу код Пећи и удео скадарских Срба у њеном осликовању*, Свети knez Лазар, Споменица о шестој стогодишњици Kosovског боја 1389 - 1989, Београд 1989, 349 - 360.
3. M. Ивановић, *Бело Поље код Пећи*, Хвосно 8, Исток септембар-октобар 1997, 6-7.
4. M. Ивановић, *Написи и орнаменти на надгробним плочама, иконама и звонима српских цркава на Косову и Метохији XIV - XIX/XX век*, Kosovско-метохијски зборник 2, Београд 1998, 13-14, сл. 1.
5. Д. Бојанић, *Транслитерација и превод на српски језик девет записа и натписа са тла Косова и Метохије, писаних арапским писмом*, Kosovско-метохијски зборник 2, Београд 1998, 44, бр. 3.
6. *Споменичка баштина Косова и Метохије*, Београд 1999, 48.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Одбор за Косово и Метохију САНУ

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Од асфалтног пута који од Пећи води у Дечане, одваја се пољски кривудасти пут до цркве Ваведења Богородице, подигнуте на пропланку насупрот насељу. Пут је у лошем стању. Прикључак за воду и електричну струју не постоји.

После доласка КФОР-а и исељавања претежно српског становништва храм су 1999. вандалски опустошили албански екстремисти.

Црква је оскрнављена подметањем пожара у њеној унутрашњости. На спољашњим зидовима пре-познају се многа оштећења од испалених метака. Сличних трагова има и у унутрашњости храма. Највећу штету нанео је подметнути пожар, због кога су све зидне слике прекривене дебелим слојем чађи и гаражи. Делови живописа су изгубили аутентични колорит услед високе

Interior with the remains of the iconostasis after the fire

Ентеријер са остацима иконостаса после сјаљивања

temperature. Mechanical damages of the frescoes, visible in many places, were caused by bullets and shrapnel.

The upper construction remained stable. Only occasional damages of the mortar, caused by fire, can be found. The pavement of the church was exposed to the most serious damages. Windows were also severely damaged. The front door was vandalized and damaged on both sides, which allows cattle to go in and out freely.

The iconostasis was damaged, too. The cross, thirteen icons from the third zone and parapet slabs from the first row are missing. Two icons of the Sovereign Row, and two other next to them, with figures unrecognizable due to damages caused by fire and, judging by the holes, by bullets, can still be seen on the iconostasis. Traces of resinous mixture of indistinct origin, which dripped over them, were also noticed.

Broken pieces of furniture, iconostasis and metal vessels were found on the church floor.

It is necessary to repair the damaged roofing, windows and the doors. The church should be closed.

Partly damaged mortar covering the inner walls and the floor also need repair. The church must be cleaned. Wall surfaces that are not covered with frescoes ought to be cleaned and whitewashed.

Two icons of the Sovereign Row ought to be dismantled from the iconostasis and transferred to the Patriarchate of Peć.

G/III-00.25

**РЕЋ - THE COMPLEX OF
НАХИ-ЗЕКА'S MILL**

Protected in 1981

POSITION

Peć, the District of Peć

OWNER

Private property* (Municipality of Peć)

температуре, а од метака и шрапнела настала су многобројна механичка оштећења.

Горња конструкција је остала стабилна, осим што је местимично од пожара оштећен малтер на њој. Највише је оштећен плочник у цркви, а нису остали цели ни прозори. Разваљена су и оштећена улазна врата на обе стране, тако да животиње несметано улазе у храм.

Иконостас у храму такође је оштећен. Недостају крст, 13 икона из трећег реда и парпетне плоче из првог реда. На иконостасу се налазе две престоне иконе и две поред њих, чије се фигуре не препознају услед оштећења од ватре, а, закључујући по рупама на њима и од метака. Виде се и трагови смоласте смесе нејасног порекла која је цурила преко њих.

На поду цркве затечено је мноштво сломљених делова намештаја и иконостаса, као и металних посуда.

Неопходно је поправити оштећени кровни покривач, поправити прозоре и врата и затворити цркву.

Потребно је поправити местимично оштећен малтер на зидовима у унутрашњости и плочник и очистити цркву. Зидне површине где нема фресака требало би очистити и пребојити.

Неопходно је скинути две престоне иконе са иконостаса и пренети у Пећку патријаршију.

G/III-00.25

**ПЕЋ - КОМПЛЕКС
ХАЏИ-ЗЕКИНОГ МЛИНА**

заштићена 1981.

ПОЛОЖАЈ

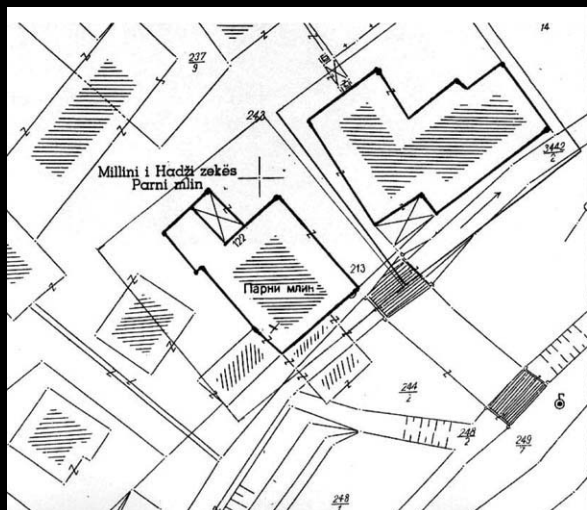
Пећ, Пећки

ВЛАСНИК

Приватно власништво* (Општина Пећ)

Cadastre extract

The view of the monument before the destruction

Койија ѿлана

Изглед пре рушења

The view of the complex after the destruction

Изглед комплекса
после рушења

DESCRIPTION

No information available.

BIBLIOGRAPHY

1. *Spomeničko nasleđe Kosova i Metohije*, Beograd 2002, 53.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments
- Priština

ДЕСКРИПЦИЈА

Без ближих података.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. *Споменичко наслеђе Косова и Меџохије*, Београд 2002, 53.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе
-Приштина

G/III-00.26

**РЕЋ - THE HOUSE OF MIRA
PROTIĆ**

Protected in 1955

POSITION

Peć, the District of Peć

G/III-00.26

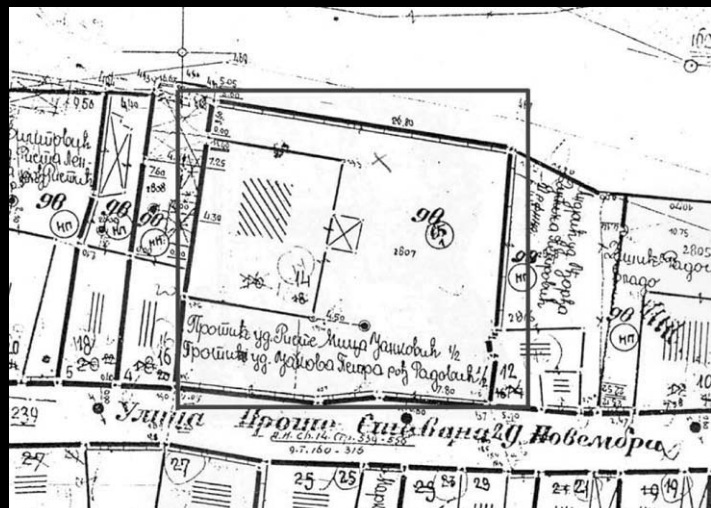
**ПЕЋ - КУЋА МИРЕ
ПРОЋИЋ**

заштићено 1955.

ПОЛОЖАЈ

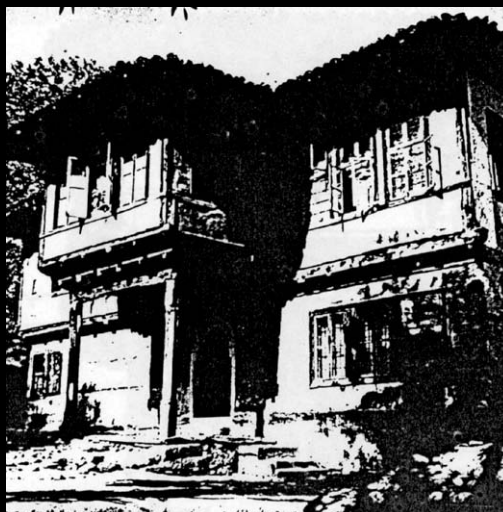
Пећ, Пећи

Situation plan

Ситуација

The main façade with the oriel window before the destruction

*Главна фасада са докситом
пре рушења*

OWNER

The inheritors of the Protić family

DESCRIPTION

The house of the Protić family was built around 1860. With symmetrical disposition of spatial units and the cross-shaped hall, it represented a prototype of a Peć town house. The quality of building, the richness of its furnishing, the purity of style and its good condition made it a valuable document of architectural style of the time.

The house was situated between the river of Bistrica and a street running parallel with it. Its main façade was facing east. Judging by the disposition of the main rooms, it seems, however, that the preference was given to the southern side. Unlike the “G” type of buildings, somewhat elongated in appearance, this building was almost square in plan: 14m x 13m.

Both sections of the house had two stories. The cross-shaped hall in the ground floor, with solid stone walls, was partitioned into smaller rooms - two front dwelling rooms and two storerooms at the back. A hall scheme, in the shape of a cross with rooms in the corners, was completely elaborated and could be seen on the first floor. Two arms of the cross (the northern and the western ones) are occupied by the staircase and a wash-room, while the eastern and southern arms were elongated, with an elevated floor, and turned into oriel windows (ćoške). The eastern oriel window was so elongated that it needed two pillar supports. In that way, symmetric appearance typical for this type of houses was achieved.

BIBLIOGRAPHY

1. J. Krunić, *Grad Peć i njegova stara kuća*, Zbornik zaštite spomenika kulture, VI-VII, Beograd 1956, 111-124.
2. B. Kojić, *Stara gradska i seoska arhitektura u Srbiji*, Beograd 1949, 84.

ВЛАСНИК

Наследници породице Протића

ДЕСКРИПЦИЈА

Кућа Протића грађена је око 1860. године и представља прототип градске куће у Пећи, симетричне диспозиције са крстастим холем. По солидности градње, богатству опреме, чистоти стила и очуваности, представљала је драгоцен документ стамбене архитектуре тога времена.

Смештена је између Бистрице и улице паралелне њој, оријентисана главним лицем ка истоку, али, према смештају и наглашености главних стамбених просторија, као да је дата предност јужној страни. За разлику од типа зграда грађених на “Г” које су имале изванредан подужни карактер, основе зграда ове схеме су готово квадратне: 14м x 13м.

Зграда је двоспратна у оба смера основе приземља и спрата. У приземљу, чији су готово сви зидови масивни и од камена, крстаста хол је преграђен и његови хоризонтални краци претворени у мање просторије - са предње стране две собе, а са задње две магацине. На спрату је потпуно изграђена схема хола у облику крста са собама у четири угла. У два крака крстастог хола су степениште и простор за праће (према северу и западу), а краци према истоку и југу су истакнути, продужени и са уздигнутим подом претворени у “ћошке”. “Ћошка” према истоку је толико истакнута да је морала бити подупрта са два стуба. Тиме је добијена типична симетрична маса и силуета овог типа куће.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. Ј. Крунић, *Град Пећ и његова стара кућа*, Зборник заштите спomenика културе, VI-VII, Београд 1956, 111-124.

3. D. Matić, *Koreni prošlosti i seme budućnosti*, Jugoslavija 12, Beograd 1956, 109.
4. B. Kojić, *Stara profana arhitektura*, Jugoslavija 13, Beograd 1957, 71-75.
5. A. Deroko, *Folklorna arhitektura u Jugoslaviji*, Beograd 1964, 55.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments
kulture - Priština

CONDITION OF THE MONUMENT IN 2001

The house was destroyed in 1999.

G/III-00.27

PEĆ - STARA ČARŠIJA (THE OLD MARKETPLACE)

Protected in 1970

POSITION

Peć, the District of Peć

DESCRIPTION

The city of Peć is the heart of Metohija. The first record of its name dates back to 1202. In the Middle Ages Peć was the seat of the Serbian archbishopric, as well as an important church and cultural centre. Before long a marketplace, serving the needs of the monastery and the nearby villages, evolved in the surroundings of the archbishopric. In the 14th century the settlement had a developed marketplace and merchants from Kotor among its inhabitants. Peć was under the Ottoman rule since the Turkish conquest of Kosovo in 1455. It became an important

2. Б. Којић, *Стара градска и сеоска архитектура у Србији*, Београд 1949, 84.
3. Д. Матић, *Корени прошлости и семе будућности*, Југославија 12, Београд 1956, 109.
4. Б. Којић, *Стара профана архитектура*, Југославија 13, Београд 1957, 71-75.
5. А. Дероко, *Фолклорна архитектура у Југославији*, Београд 1964, 55.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе
- Приштина

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Кућа је у потпуности уништена током
1999. године.

G/III-00.27

ПЕЋ - СТАРА ЧАРШИЈА

заштићена 1970.

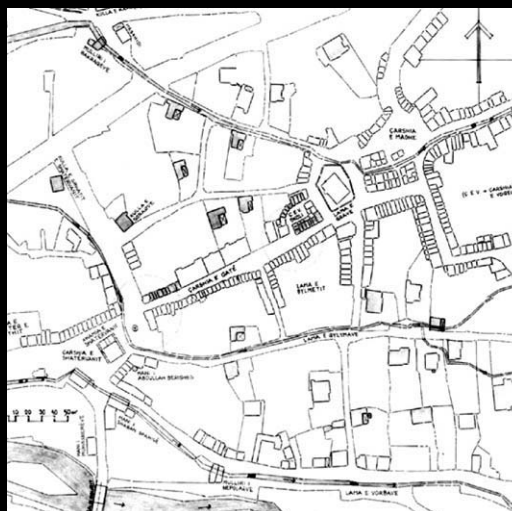
ПОЛОЖАЈ

Пећ, Пећки

ДЕСКРИПЦИЈА

Град Пећ је средиште Метохије. Под истим именом помиње се први пут 1202. године. У средњовековном периоду ту је било седиште српске архиепископије и патријаршије и значајан духовни и културни центар српске државе. Уз архиепископију се убрзо развило место трговачке размене за потребе манастира и околних насеља. У XIV веку трг је већ био развијен, а било је и Которана међу сталним становницима. Насеље Пећ је пало под турску власт када и Косово, 1455, после чега је постало значајан исламски и

Situation plan

Ситуација

*Stara čaršija before the
destruction*

Изглед пре рушења

Islamic, Ottoman religious, administrative, trade and commercial centre, as well as the seat of the sanjak. Much of the architecture from that period has been preserved.

One of the most important Islamic sacral objects, the 16th century Bayrakli mosque has been preserved within the architectural complex of the old marketplace. The old bath (hamam) dates from the same century. A few 18th and 19th century houses, including the *residential towers* (kullas), have also been preserved.

Protected heritage in Peć: Protić's house, Jashar-pasha's and Tahir-bay's Lodgings from the 19th century, the old tower and the 19th century harem, the houses of Camil Limani (in the Street of Bora Vukumirović, nos. 28 and 61), the house of Janičije Jokić (the Street of Boris Kidrič no. 24) and the house of Mihailo Jovanović (the Street of Đuro Salaj, no. 7), Naxhi-Zeka's mill and Atik medresseh, all from the 19th century, etc.

BIBLIOGRAPHY

1. *Spomenička baština Kosova i Metohije*, Beograd 2002, 53.

османски верски и административни центар и седиште истоименог санџака са развијеним занатством и трговачким центром. Пећ је доста сачувала од своје старе архитектуре.

Једна од најзначајнијих исламских сакралних грађевина из XVI века, Бајракли џамија, сачувана је у оквиру комплекса старе градске чаршије. У истом столећу подигнут је и стари пећки хамам. У Пећи постоји и неколико значајних старих градских кућа из XVIII и XIX века, међу којима су и стамбене куле.

Међу заштићеним културним добрима налазе се и кућа Протића, Јашар-пашин и Тахир-бегов конак из XIX века; стара градска кула и харемлук из XIX века; стамбене куле Ђамила Лиманија (ул. Боре Вукмировић 28 и 61), Јанићија Јокића (ул. Бориса Кидрича 24) и Михаила Јовановића (ул. Ђуре Салаја 7) из XIX века; комплекс Хаџи-Зекиног млина из XIX века, као и Атик медреса из истог доба итд.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. *Споменичка баштина Косова и Метохије*, Београд 2002, 53.

*Stara čaršija after the
destruction*

Изглед после рушења

2. M. Bećirbegović, *Prosvjetni objekti islamske arhitekture na Kosovu*, Starine Kosova VI-VII, Priština 1972, 88-90.
3. Flamur Doli, *Traditional popular architecture of Kosovo*, Catalogue of Heritage exhibition, Kosova 2001.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments
- Priština

G/E-00.28

PEĆ - KURSHUMLI MOSQUE

Recognized heritage

POSITION

Peć, the District of Peć

Situation plan

*The mosque before
the destruction*

2. M. Bećirbegović, *Prosvjetni objekti islamske arhitekture na Kosovu*, Starine Kosova VI-VII, Priština 1972, 88-90.
3. Flamur Doli, *Traditional popular architecture of Kosovo*, Catalogue of Heritage exhibition, Kosova 2001.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе
- Приштина

G/E-00.28

ПЕЋ - КУРШУМЛИ
ЏАМИЈА

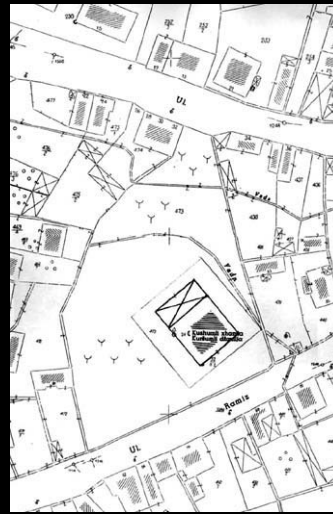
евидентирана

ПОЛОЖАЈ

Пећ, Пећи

Ситуација

*Изглед пре
рушења*

*The interior after the
destruction*

*Унутрашњост
рушења*

OWNER

Vakuf Peć

DESCRIPTION

No information available

BIBLIOGRAPHY

1. *Spomeničko nasleđe Kosova i Metohije*, Beograd 2002, 49-55.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments
- Priština

ВЛАСНИК

Вакуф - Пећ

ДЕСКРИПЦИЈА

Без доступних података.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. *Споменичко наслеђе Косова и Метохије*, Београд 2002, 49-55.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе
- Приштине